Ն· 6562 1891 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 25 ՇԱԲԱԹ 32 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖ· ՆՈՅԵՄԲԵՐ 6 ՇԱԲԱԹ Ն· 6562

20 ԲԱՐՍ.

Մանկական Աշխարհ

20 ԲԱՐՍ.

ԵՎՐՊԱՅԻ ԶԱՆԱԶԱՆ

Բաշրաղար Լիլին սէնէլիք Մէճիտ 7

Սբանպոլ Ըլին » » 6

Բօսբա իւճրէթի պիզէ աեիտ տիր

Խաթանպոլտա, Քիւրքճիւ խանընտա, ալթ գաթտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրոլու մաղազալար.

مطبعه وادارەخانەسی
استانبولده کوللکچی قاپوسی جادەسنده
واقع ۲۱ و ۲۳ نومرولو مغازەلر.

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
قره‌بت یانوسیان

١٣٠٧ ԹԸՇՐԻՆ ԷՎՎԷԼ ٢٥ ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԱԶ ԿԱԲԵՊԵՏ Ց· ՓԱՆՈՍԵԱՆ ١٣٠٩ ՐԷՊԻԼ ԱԽԸՐ ٦

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս· Պատրիարք հազր· տիւն սապահ Մապէյնի Հիւմայունա կիտէրէք, պայ քեաթիպ Սիւրէյեա բաշա հազր· իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

Մէքեաթիպի միլլիէթմիզին էսասի վէ ատէտինի միւպէյեին պիր ճէմաղէյին թանզիմ ու իրսալի, հիւքիւմէթի Սէնիյէ ճանիպինէն Բաթրիգ խանէմիզէ իշար օլունմուշ տուր։

Ս· Երուսաղէմ Բաթրիգի Ամեն· Տ· Յարութիւն Սրբազան հազր· հավա թէպտիլի իչին, իքի հաֆթատան պէրու Եաֆատա քեային վանքըմըզտա պուլունտուղու իշարաթը մահէլլիէէտէն տիր։

Մրսբը առաջնորդու Իւթիւճեան Գեր· Ծ· Վրդ· Էվվէլքի հաֆթա չարշէնպիհ կիւնիւ Իսկէնտէրիէէ վասլը օլարագ, մահէլլի հէյէթի ռուհանիէէսի Կարապետ վէ Արթին Բէյիրեան պէյլէր հագարաթը, վէ Թաղ· Խորհուրդ Թարաֆընտան իսթիգպալ օլունարագ, քիլիսէէ կէօթիւրիլմիշ, վէ օրատա տուա իտէրէք, Առաջնորդարանա չըգըպ, մլիթէդէբանըն թէպրիքեաթընը գապուլ, վէ Գահիրէտէն թէպրիքի միթէգամին քէշիտէ օլունան թէլ։կրաֆլարը ախզ իթմիշլէր տիր։

Գեր· Գէորգ Վրդ· իրթէսի կիւնիւ Իսկէնտէրիէէտէ պուլունանխրտիվ հազրիլէ տէվվէլթի Այիէէ գօմիսէրի այիսի միշիրանը իզամտէն Ղազի Ահմէտ Մուխթար բաշա հազրէթլէրինին հուզուրլարընա պիլ գապուլ, իհթիրամաթ վէ թէքրիմաթը ֆայիդաեա նայիլ օլմուշլար, վէ Գահիրէէ միթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

Գեր· Գէորգ Վրդ· Մրսբրա աղիմէթ իթտիկի սըրատա, Իզմիրէ տախի օղրաեարագ, Առաջնորդ Գեր· Ներսէս Ծ· Վրդ· իլէ, միլլի մէճլիս ազալարը թարաֆընտան իհթիրամլա գապուլ օլունմուշ, վէ մահէլլի մէքթէպիմիզ իլէ խաթախանէմիզի զիեարէթ իտէրէք, հիւսնի ինթիզամընտան տօլաեը պէեանը թէշէքքիւր իթմիշ տիր։

Եէնի ինթիխապ օլունան Թէքֆուրտաղ Քաղ· Ժողովու իլէ Ուսումն· Խորհուրդու պու տէֆա Բաթրիգխանէմիզտէն թաստիգ օլունմուշ տուր։

Ռուսիա սէֆարէթի թէրճէմանլարընտան Նէվրուզ Յարեթիկ էֆ· տիւն Բաթրիգխանէմիզէ կէլէրէք, Ս· Պատրիարք հազր· իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

Ռուսիա Զարը Մոսգուատա սաքին Ժամհարեան պիրատէրլէրէ «ասըլզատէլիք» ինվանընը թէֆվիզ պուեուրմուշլար տըր։ Միւմաիլէյհիւմ պիրատէրլէր Նուշի ռուհանի մէքթէպինէ 1,500 ռուպլիլիք քիթապ հէտիեէ իտէրէք, գըզլար մէքթէպինէ տախի իեանաթը նագտիեէտ պուլունմուշլար, վէ Պ· Իսահակ Ժամհարեան Նուշիտէ 6 ֆագիր գըզլարըն թալիմ ու թէրպիեէսի իշին իյճապ իտէն մէսարիֆի տէրէօհտէ իթմիշ տիր։

Ժամհարեան պիրատէրլէրին 3,000 լիրաեը միւթէճավուզ պիր մէպլաղ սարֆը իլէ Հայլարտան մէսքիւն պիր մահէլլէ, պիր սէնայի մէքթէպի թէէսսինի թէֆէէքքիւր իթմէքտէ իմիշլէր։

Պիլա միւտտէթ տիւշարը թաաթիլ օլան ըէֆիգիմիզ «Արևելք» զազէթասընէն, տիւնէէն իթիբարէն թէքրար նէշր օլունմաղա պաշլատըլը մաէլմէմունիեէ կէօրիւլմիշ տիր։

ՏԱԼԽԻԼԻԵԷ

Եէմէն ուխում գօմանտանը ֆէրիգ Օհմէտ Ֆէյզի բաշա հազրէթլէրինէտէն վարիտ օլան 13 վէ 17 հոկտեմբեր թարիխլի թէլէկրաֆնամէլէր

ԽԱՐԻՃԻԵԷ

ԱՀՎԱԼԸ ԲՈԼԻԹԻԳԻՑԵԷ

Ալման զաղէթալարը Ռուսիա իմբէրաթօրու հաղր· Ալմանեա իմբէրաթօրու իքինճի կիւօմ հաղր· իլէ միւլագաթ իթմէքսիզին, Բրուսիատան միւրուր իթմէսինէ պէհանը թէաճճիւպ վէ թէէսիւֆ իտիւօրլար։

Ղալիպա Ալմանեա իմբէրաթօրու հոկտ· աեր նիհաեէթլէրինտէ, Զարը թէսատիւֆ իտիպ կէօրիւշպիլմէք իւզրէ հաղբրլանմըշ, վէ հաթթա հոկտ· 31տէ Ժերատէ պիր Ալման բրէնսինին վաֆթիզինէ տավէթլի իքէն, աեինի մէզքիւրտէ քէնտի թարաֆընտան պուլունմագ իւզրէ իմբէրաթօրիցաեը վէքեալէթէն կէօնտէրմիշ իտի· Իմբէրաթօր քէնտիսի Պերլին սէրայը գրալինտէ գալբպ վուգուաթա միւնթազրը իտի, լաքին միւլագաթըն վուգու պուլմաեաճաղը դաղէթալար վասրթասըյա եաղբլբպ, իչթէ օ սրբատա Պերլին դաղէթալարը, Ռուսիա իմբէրաթօրու հաղրէթլէրինէ «Ալմանճաեը կէօնիւլ բիզասըյա թէքէլլիւմ իթմէմ» իպարէսինի աթֆ ու իանատ իտիւօրլար իտի։

Ռուսիա իմբէրաթօրունուն Ալմանեա հագգընտա հիսս իթտիկի ինֆիալ ու իզզիրբարա սէպէպ, Ալման դաղէթալարընին Ռուսիաեա գարշը եաղտըգլարը թահգիրամիզ մէգալէլէրլէ, սօն Ռուս իսթիգրաղը ալէյհինէ մէզքիւր Ալման էվրադը հավատիսինին նէյրիեաթը մուխասէմէթքեարանէսի պուլունմագտա իմիշ։ Իմբէրաթօր իւչինճիւ Ալէքսանտր հաղր· միլլէթ վէ հիւքիւմէթի ալէյհինտէ հագարէթամիզ մէգալէլէր նէյրինէ վասրթա օլան դաղէթալար լիսանընտան պիթթապի միւթէնէֆֆիր օլմագտա պուլունմուշ տուր։

Անճագ բրէնս Պիզմարգըն միւրէվվիճի էֆքեարը պու պապտէ միւսթէսնա ատտ օլունապիլիր, չէօյլէ քի «Համբուրկէր Նախրիխթէն» դաղէթասը Ռուսիանըն թէտարիքեաթը հարպիեէինտէն տօլաեը Ալմանեա էֆքեարը ումումիեէսինճէ թէլաշ իտիլմէք լազըմ կէլմէտիկինի պէեանլէ պերվէճհի աթի մէգալէսինէ տեվամ իտիեօր։

«Պու թէտարիքեաթը հարպիեէ սըրֆ թէտաֆիյի պիր սրֆաթը հաեիզ օլուպ, թէտարիքեաթը մէզքիւրէ, Պայգան իշլէրի միւնասէպէթիյլէ, Ռուսիա տիկէր տէվլէթլէրին խուսուսէթինէ սէպէպլիեէթ վիրիպ տէ ղարպ հուտուտու ճիհէթինտէն իւզէրինէ հիւճիւմ վուգու պուլմասը իհթիմալինէ մէպնի վագը օլմուշ տուր։ Պէօյլէ պիր մէսէլէտէ Ալմանեանըն հիչ պիր մէնֆաաթը աճիլէսի եօգ տուր։»

Բրէնս Պիզմարգըն միւրէվվիճի էֆքեարը չու սուրէթլէ տահա զիեատէ մանթըգա մուվաֆֆըգ օլարագ պէեանը միւթալէաթ իթմիշ օլուեօր, զիրա Ռուսիա տէվլէթինին վուգու պուլան թէտարիքեաթ վէ թէճհիզաթը հարպիեէսի թէաբրուզի մագսէտիյլէ տէկիլ, իլլա սըրֆ թէտաֆիյի եանի շաեէա մէմալիքի իւզէրինէ հիւճում վագը օլտուգտա միւտաֆաաեէ միւգթէտիր օլապիլմէք իչին թէճհիզաթընը իքմալ իթմէք տէ տիր։

Ալմանեա Բարլամէնթօսու անգարիպ եէքիտէն թախսիսաթը ասքէրիեէ գապուլ իթմէկէ տավէթ օլունաճագ տուր։ Էթ վէ էթմէկին պահալբլըղը հասէպլի իլէ, օրտու մէսարիֆի արթաբաղը կիպի, իտարէյի ասքէրիեէ Ալման թօրճուլարընը Ֆրանսըզ թօրճուլարը տէրէճէսինէ էբտիրմէք իչին, Ալման թօրճուլարընը արթըրմագ, վէ պու ճիհէթէ տահա զիեատէ թադվիեէթ վիրմէք լիւզումինի հիսս իթմիշ տիր։

Պաղը Պէրլին դաղէթալարընըն պէեանընա կէօրէ, Ալման հիւքիւմէթի սէքիզ սէնէեէ թագսիմ օլունմագ իւզրէ, 180 միլեօն մարգլըգ եանի 225 միլեօն ֆրանգլըգ պիր թախսիսաթը ֆէվգէլատէ թալէպ իտէճէք տիր քի, պու մէպլաղ մէսարիֆի ասքէրիեէյի ֆէվգէլատէ օլմագ իւզրէ պէհէր սէնէ իչին 22500000 մարգ իսապէթ իթմէքտէ տիր։ Ալմանեա ախիրէն Ինկիլթէրրա թարաֆընտան թէրք իտիլէն Հէլիկօլանտ ճէզիրէսինտէ գալե վէ իսթիհքեամաթ ինչասը իչին եէտի միլեօն մարգա իհթիեաճ հիսս իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

* * *

«Ֆիկարօ» դաղէթասընա Բօմատան եաղբլորընա կէօրէ, Վատիգան հիւքիւմէթի, Ֆրանսատան զաեէթլէ խօշնուտսուզ պիր հալտէ իմիշ։ Բարա հաղրէթլէրի Ֆրանսա տալիեէ վէ մէզահիպ նազբրը Մ· Ֆալիէրին թահրիրաթը ումումիեէսինտէն տօլաեը միւթէսսիֆ օլտուղու կիպի, պիլխասսա մալիեէ նազբրը Մ· Ռուվիէնին, Նիտէ Իթալեանընն իթթիհատը վէ Իթալեա գրալիեէթի բայթախթը օլմագ իւզրէ, Բօմանընն հէր նէվի խալէլտէն մասունիեէթի հագգընտա թապիրաթը միւսթահսէնէ վէ միւլթէֆիթանէտէ պուլունմասընտան միւթէսսիր օլմուշլար տըր։ Ղալիպա Վատիգանտա, Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին, Բարալարընը իգթիտարը ճիսմանիսինին թէքրար իատէսի իչին իճրայի մուամէլէ իտիպ օղրաշաճագլարը ֆիքրի իհրայի հիւքմ իթմէքտէ իքէն, պու պապտէքի էֆքեարլարընտա եանլըտգլարը կէօրիւլինճէ թէէսսիւֆլէրի բէք զիեատէ արթմըշ տըր։

«Ֆիկարօ» դաղէթասընըն Բօմա մուխպիրի Ալմանեանընն, Վատիգանլա օլան միւնասէպաթընա տահա զիեատէ սամիմանէ պիր սուրէթ վիրմէք իւզրէ ահվալտէն իսթիֆատէ իտէճէկի զանն օլունմագտա տըր։ Ախիրէն Վատիգան նէզտինտէ մուգիմ Ալմանեա սէֆիրի Մ· տը Շլէձէր, Բարա օն իւչիւնճիւ Լէօն հաղր· Թարաֆընտան ֆէվգէլատէ օլարագ միւլագաթա գապուլ օլունմուշ տուր։ Պաղը բիվաեաթա կէօրէ, սէֆիրի միւշարիւէյհ Բարա հաղրէթլէրինին Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթի ճիհէթինտէն ղայպ իթտիկինի, պէլքի իթթիֆագը միւսէլլէս ճիհէթինտէն գաղանապիլէճէկինի պէեան իթմիշ իմիշ։

ՐԷՍՄԻ

Պաղը վալիլէրլէ լիվա միւթէսարրըֆլարը, պիր մահէլլէ ազիմէթ իտէճէքլէրի վագբթ, բօսթա վաբօրլարընա բաքիպ օլմաերպ, սահիլլէրին մուհաֆազաը իսրտմէթինէ մախսուս վէ մէէմուր օլան սէֆայինի Շահանէ իլէ ազիմէթ վէ ավտէթ իթմէքտէ պուլունմալարընտան տօլայը, պիհուտէ քէօմիւր սարֆը իլէ մէսարիֆի զայիտէ վուգու պուլմագտա օլմասը իլէ, պունուն մէնի զրմնընտա, Պաղը Ալիտէն իսթիյան օլունմատըգճա, պու միսիլլու սէֆայինի Շահանէնին բիւքիւպ իչիւն հարէքէթ իթտիրիլմէմէսի, էվվելճէ մէճլիսի խասսը Վիւքէլաճա թահրը գարարա ալընտըղը հալտէ, պաղը մահէլլէրճէ գարարը վագը խիլաֆընտա հարէքէթ օլունմագտա, վէ ատէթա մէզքիւր վարբրլարընն սէյր ու սէֆերլերի բիւքիւպ թախսիս իտիլմէքտէ օլտուղունատ, պատէմա գարարը մէզքիւր տայիրէսինտէ հարէքէթ օլունմասը, Տախիլիեէ նէզարէթինտէն լազըմ կէլէն մահէլլէրէ իչար գելընմըշ տըր։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԱՐՍԼԱՆՊԷԿՏԷՆ

. . . Խմբագիր,

Կը խնդրեմք որ ներկայս բարեհաճիք Ձեր պատուական օրաթերթի մոտակայ թիւերէն միոյն մէջ հրատարակել, որով զմեզ երախտապարտ պիտի կացուցանիք։

Վիճակիս բարեխնամ առաջնորդ Հայրը Գեր· Տ· Ստեփաննոս արքեպիսկոպոս Յովակիմեան զրեթէ քսան օրէ ի վեր գիւղս եկած ըլլալով Ժողովրդային հանգանակութիւն ընել սկսած է ի նորոգ շինութիւն Ս· Եկեղեցւոյս։ Բայց Նորին Սրբազնութիւն փութաց յառաջագոյն գիւղիս երեսփոխանի մը ընտրութիւն կատարել փոխանակ հանգուցեալ Մկրտիչ էֆ· տէր Կարապետեանի՝ ներկայացուցիչ մը պատրաստելու Գաւառ· Ընդհ· Ժողովոյ մէջ և յառաջակայ Նոյեմբեր 3ի նստին հասցնելու համար։ Այս առթիւ սահմանադրական օրինաց համաձայն գիւղիս Արժ· Քահանայից նախագահութեամբ կազմեալ ընտրողական ժողովով որոշեալ երեք ընտրելիներու վրայ քուէարկութիւն կատարուեցաւ ի մատրան գիւղիս հոկտ· 6 կիւրակէ երեկոյ ի նախագահութեան Նորին Սրբազնութեան Քահանայից և ի ներկայութեան ընտրողական ժողովոյ հարիւր տասն և մէկ քուէիւք, որոց ինն ըսսուն և ութ հատն մեծայարգ Կարապետ էֆ· Մ· տէր Կարապետեան ստանալով երեսփոխան ընտրուեցաւ Մ· տէր Կարապետեանի արժանաժառանգ որդին փոխանակ հանգուցեալ Հօրն իւրոյ։

Տէ՛ր խմբագիր, շնորհակալութեամբ իրաւունք ունիմք յաւէտ գովելու մեր քաջարթուն առաջնորդին ազգասիրական և բարեպաշտական գործերն ժողովրդասիրական ոգին ու հոգածութիւն։

Հինգ տարիներէ ի վեր յորմէ հետէ սոսկալի հրդեհի արկածով Արսլանպէկի ժողովուրդն զրկուեցաւ իւր տունէն եկեղեցիէն և դպրոցէն, Նորին Սրբազնութիւն զգածեալ մեր թշուառ վիճակէն ջանադիր եղած է մեզ հայրաբար խնամածու լինելու, նա մանաւանդ Աստուծոյ տաճարին և դպրոցին շինութեան գործն իւր հանապազօրեայ մը տածման և հոգոց առարկայն եղած է։

Ուստի այս անգամ թողլով ուրիշ ծանրատաղտուկ գործերն, Նորին Սրբազնութիւն փութացած է գալ ատ մեր սոյն ամենակարևոր շինութեան վերաբերեալ նախապատրաստութիւններն հոգալու։ Գիւղիս հասարակութիւն որ քաջ գիտէ թէ ժողովուրդ մը իւր Աստուծոյն կրօնքին ու ազգին հետ մի միայն եկեղեցիով կրնայ կապուած մնալ, կը փափաքի թէև իւր բարեխնամ առաջնորդ հօր ջանադրութեան համաձայն ընդհուպ շինութեան եկեղեցւոյն նպաստել, բայց տակաւ առ աղքատութեանն իւրոյ դժուարութեան մէջ կը գտնուի այս միջոցիս փութանակի և գոհացուցիչ կերպով մասնակցելու սոյն բարեպաշտական հանգանակութեան, որով Նորին Սրբազնութիւն առ այժմ հիմնարկութիւնն միայն դնել ընելու համար պէտք ըլլալիք նիւթոց գնման բաւական գումար մը հայթայթելու ջանադրութեամբ կաշխատի գիշեր ցորեկ։

Աւելորդ չեմք համարիր տէր խմբագիր այս առթիւ հրապարակաւ յայտարարել որ այսպիսի հոյակապ գործ մը ոչ թէ մեզ նման աղքատիկ և կարօտ ժողովրդեան մը մասնաւոր հանգանակութեամբն, այլ բոլոր բարեպաշտ ազգայնոց և աստուածապաշտ ազգ· բարերարաց լիաբուռն ձեռնտուութեամբն ու նուէրովն միայն հնարաւոր է ի գլուխս ելլել։

* * *

Այսպէս բարեխնամ առաջնորդ հայրն մեր մինչդեռ գիւղիս Ս· Եկեղեցին Աստուծով կառուցանելու նուիրական գործին կզբաղի, և ահա դժբաղդաբար գիւղիս եկեղեցւոյն երեք բարեկրօն պաշտօնեայներէն մին մահուամբ յաւիտենականապէս կը հրաժարի ի մէնջ և յաչիարհէս։

Արժ· Տէր Յովհաննէս մահտի· Պետրոսեան աւագ քահանայ Հայրն սրտի անբուժելի հիւանդութեամբ մը բաւական ժամանակ տառապելէ զկնի ամսոյս 14ի երկուշաբթի լուսնալու գիշերն առտուան ժամը տասնին ատենները հոգին առ Աստուած աւանդեց, առանց երբէք իւր խելքն ու գիտակցութիւնն կորուսանելու ցվերջին շունչն։ Ողբացեալ քահանայս որ իւր կենաց ՅԷրորդ թուականը դեռ նոր կը բոլորէր, իւր ցաւալի մահուամբ ոչ նուազ նշանաւոր բաց մը կը թողու գաւառիս քահանայից դասուն մէջ· վասն զի նա ի ձեռնադրութենէ անտի իւրմէ մինչեւ այսօր քսան և երկու ամեայ պաշտօնավարութեան շրջանին մէջ քահանայական սրբազան կոչման արժան և վայել ծառայութիւններով օգտակար եղաւ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյս ազգիս և ժողովրդեանս· Նախանձախնդիր եղաւ ուղղափառ Եկեղեցւոյս առաքելաւանդ պաշտամանց և կանոնաց· բարեպաշտ և երկիւղած մատակարար եղաւ սրբազան խորհրդոց· հոգեւորապէս և նիւթապէս մխիթարիչ եղաւ հիւանդաց և կարօտելոց· անյիշաչար և քաղցրահամբոյր բնութեամբ ժողովրդեանս և այլոց ծանօթից համակրանքն վայելեց, և այսպիսի բարեպաշտական հանգանաօք Գաւառ· Վարչութեան Պատ· Կրօնական Ժողովոյ անդամ ընտրուած էր։

Լուսահոգի Տ· Յովհաննէս քահանային թաղման Ս· կարգն ու արարողութիւնն մահուան երկրորդ օրն երեքշաբթի կատարուեցաւ։ Գիւղիս ամբողջ ժողովուրդն մեծ ու պզտիկ ինչան սիրոյ և ի վերջին պատիւ իւր սիրեցեալ աւագ քահանային կիրակի պահելով նոյն օրն դադար առաւ իւր վշտակցական զգացմունքն արտայայտելու համար արտասուօք Նորին Հայրութեան դագաղին վրայ։

Նորա տխուր յուղարկաւորութեան կ'ընկերակցէին նաև այն ամէն բարեպաշտ ազգայիններն որ ի Նիկոմիդայէ՝ Պարտիզակէ՝ ի Տէօնկէլէ և Յովանճըգէ եկած էին հանդերձ քահանայիւք և իշխանօք իւրեանց՝ պատուել մեր վախճանեալ Տէր Հօր վերջին յիշատակը։ Դեր· Առաջնորդ Ս· Հայրն ևս՝ որ յառաջագոյն ատ գտնուելուն առթիւ հիւանդութեանն իսկ Նորին Հայրութեան միջոց ունեցած էր սրտի ցաւով երկու երեք անգամ անձամբ այցելութիւն տալու և մխիթարելու զինքն իւր տառապագին ցաւոց մէջ, Նա իւր պատկառելի ներկայութեամբ աւելի ևս հանդիսաւոր կը ներկայացնէր սոյն յուղարկաւորութիւն։ Նորին Սրբազնութիւն երկուշաբթի երեկոյ վախճանեալ քահանայիս դագաղին վրայ ի մատրան օրտառուշ քարոզ և դամբանական խօսեցաւ իւր ազգու պերճաբանութեամբն։ Երեքշաբթի առտու ինքն պատարագեց և վերջին օծումն կատարեց։ Յետ աւարտման ժամերգութեան սակաւ ինչ հանգիստ առնելոյ՝ ի ժամ 7½ Նորին Սրբազնութիւն կազմեց թափօրն իւր բարձր նախաառաջնորդութեամբ, և շուրջն ունենալով բոլոր ներկայ եղող Արժ· Քահանայներն, որք էին ի Նիկոմիդայէ Տ· Ներսէս Փ· Առաջնորդ, Պարտիզակէ Տ· Կարապետ, Տ· Մկրտիչ, Տ· Սահակ, Տէօնկէլէ Տ· Յակոբ, Յովանճըգէ Տ· Գրիգոր, Տ· Աբիստակէս, և գիւղիս Տ· Ստեփան և Տ· Մկրտիչ Հայրերն՝ անձամբ հսկեց թափօրին կարգադրութեան, և ամենայն կանոնաւորութեամբ առաջնորդեց մինչև ի դուռն գերեզմանին, ուր գիւղիս դասատու Խաչիկ էֆէնտի Թորոսեան և Օվանճըգ գիւղի դասատու Գրիգոր էֆէնտի Յարութիւնեան պատուելիներն մէկ մէկ դամբանական կարդալէ զկնի՝ Նորին Սրբազնութիւն աղօթելով վասն հոգւոյ վախճանելոյն յուզիչ սրտիւ օրհնեց գերեզմանն ու յիշատակն, և ապա հրամայեց ցուրտ գերեզմանին մէջ զետեղել իւր և մեր սիրեցեալ Քահանայի անկենդան մարմինն։

17 հոկտ· 1891 * * *

* * *

ՊԱՅՊՈՒՐԹՏԱՆ

Միւէլլիֆ էֆէնտի,

«Հայկազն» իմգասը իլէ Հայրենի զա-

զէթասընը 37 Նիւմէրօլու Նիւսխէսին տէ օգունան պիր թահրիրաթա ճէվապ օլմադ իչզրէ, չու աթիտէքինութդունու պողը իլավէլէրլէ քէնտուսինէ իեատէ իտէր, վէ տէրճ ու իլանընը բէճա իյլէրիմ։

«Պարոն Հայկազն,

«Վերջընթեր վեց եօթն տարիներն «դժբաղդութեանց չարք մը եղան Բա«բերդի, և այն՝ որ լրագիր կը կարդայ «և Պատրիարքարանի գաւառական թղ«թակցութեանց պարունակութեան մօ«տէն կամ հեռուէն տեղեակ է, գիտէ թէ «չխեղճ Բաբերդ՝ ո՛րչափ տուժեց, ո՛րչափ «տառապեցաւ «ամբարտաւան անձանց «քմահաճոյից, և ոմանց վարժապետաց «քծնական չարժման» երեսէն։ Շատեր «արդէն գիտեն թէ երկրագործական «դպրոց մը բանալու համար քսան հա«զար բուպլիի պատկառելի գումար մը «հանդանակեց «Տէր Ամբրոսիոս վար«ժապետ.» որուն 1000 ոսկիի չափը «զինքը խաբելով խորկլու չարանիւթ դե«բը կատարեց Բաբերդի մի «իշկիւզար» «ամբը»։ ուստի՞ՈՐ է այդ դպրոցը, «ո՞ւր է իր ծրագիր, «որ ուրուականի «մ՚դարձնելու համար ջանքեր կընեն «շահապէր և գձուձ վարժապետցու«ներ»։ . . . Բաբերդու Ս. Քրիստափոր «վանուց պիտի վիճակէր պահ մը այդ «երկրագործական դպրոցն պատսպա«րելու բաղդն՝ սակայն որչափ գիտեմ, «Ռուբինեան Հայր սուրբ հազիւ ձեռ«նարկ մ՚ըրաւ այդ հաստատութեան «հիմերն ձգելու, ահա կանգ առաւ նա«վասն զի քեզի պէսները վանք գացին «և կեղծութեամբ մէկ մէկ ոսկի թապա«խին ձգեցին ի ցոյց, յետոյ ետ առին «գաղտնապէս»։ Բաբերդի Հայ ժողո«վուրդն՝ «խաբեալ տեսնելով զԱմբրոսիոս «վարդապետ», էֆէնտի հակասահմա«նադրականներէն, և ամեն խնդրոց մէջ «վէճ ու կռիւ հանելու բնական հակա«միտութիւնին գիտնալով՝ և որ առա«ւել այպանելին է, ծայլահեղ ամբար«հաւաճութիւնին տեսնելով՝ հարկա«դրուեցաւ Առաջնորդին աջակցիլ և 1882 «նոյ. ամսոյ մէջ հարուածել էֆէնտի երես «փոխանները՝ զոր կամենաս խօսիլ կամ «գրել Պ. Հայկազն։ Տէր Ամբրոսիոս Տը«բապիզն գնաց քննիչ Դեր. Մատթէոս «Սրբազանը բերելու, որ չէր ուզեր գալ՝ «ըսելով «զոթ» մարդիկ են Բաբերդցի «աղաները. ուստի անցաւ Պոլիս, ու «հոն հրաժարական տուաւ, բայց է«ֆէնտիներուդ գործին չեկաւ Նէվ«րուզեանը՝ որ նոյնպէս դժգոհ էր և «այնպէս գնաց. ուստի խնդրեցին՝ որ «Տէր Ամբրոսիոս գայ վերստին գրաւե«լու իր թափուր աթոռը, ինչպէս դուն «կրսես։

«Սակայն հազիւ մէկ տարի պաշտօ«նավարեց ահա դուրս տուին իրենց «պոյները վերստին, անոնք՝ «որ աղ«գային գործերն իրենց շահասիրու«թեան միջոց ընելու միշտ տապը կը «տապին», որոց դէմ չկրնալով տոկալ «Գաւառ. Ժողովը՝ խաղալիք եղաւ ի«րենց դերին և ահա գործոց գլխէն «արտաքսեցաւ հրամանաւ Ամեն. Պատ«րիարքին։ Գալով քննիչին, իր գալըս«տենէն անմիջապէս վերջը գործի ձեռ«նարկեց, Գաւառ. Ժողովը «պապան«ձեցաւ, և ուրացաւ իր գրածներն «ի Պատրիարքարան, ու միայն Տէր «Ամբ. վարդապետի գործավարութեան «հաշիւը քննել խնդրեց։ Տէր Ամբրոսիոս «վարդապետ ահա 1000 ոսկի կուզէ, և «Բաբերդ չկենար, տէ՝ նայիմ պարոն «Հայկազն, խօսէ անոնց՝ որոնք քու «քծինքներդ կ՚ախորժին, խօսէ խնդ«րեմ՝ սա վարդապետը սրտեղէն տէֆ «ընեն. զի ահա արդէն 3 ամիսներ են որ «քննիչն ալ իւրեան սահմանեալ տեղէն «ելաւ անախորժ տեղ մը ըլլալուն հա«մար, և եկաւ Աղդ. Առաջնորդարան. «թէոր կարելի է աղաչենք աղաներուն «և քննիչը առաջնորդ ուղենք։ հա՞, կըլ«լա՞, Հայկազն» եղո՛ւմ քեզի, գոնէ՝ ֆա «ամնչնայիր տէ չգրէիր։ Տէր Միքայէլի «Աւագ ներկայացուցիչ ըսել, ու հրա«մանաւ Պատրիարքին աքսոր երթալը «գրել։ խեղճ մարդ, վարժարանի «վարժապետդ ալ պիտի մեկնի որուն «ի շնորհս ամէն նուաստութիւն յանձն «ես առեր ու անգործութեան ժամերդ «կը փութացնես։ Ճիշդ քու գրածներդ «քեզի տուի, քիչ մը յաւելուածով, ուս«տի մի՛ ցաւիր։» Ֆ.

ԳԱՐԸՆ ՏԷՂԷՆ ՊԻՐ ԺԱԳ ՏԱՀԱ

Ինկիլթերրատա գարընն տէլմէքլէ ումումուն տէհշէթէնի ճէլպ իյլէմիշ օրան ժագ միսիլու տիկէր պիր գարընն տէլէնտէ Պէրլինտէ զուհուր իյլէտիկինի դաղէթալար եապմագտա տըրլար։

Պու պապտէ վէրիլէն իյզահաթա կէօրէ, կէշէնլէրտէ Պէրլինին պիր մահէլլէսինտէ, կէնճ պիր գըզ, մագթուլէն վէֆաթ իթմիշ տիր։ Ֆագաթ պու գըզ գուրչուն ֆիլան իլէ թէլէֆ իտիլմէեիպ գարնը պիր քէսկին պուշագ իլէ եարըլմըշ, վէ պաղըրագալարը տա տիշարըեա չըգարըլմըշ օլտուղու հալտէ թէրքի հաեաթ իյլէմիշ տիր։

Պու մինաեէթի իճրա իտէն գաթի-

)(13)(

ՀԱՅՏՈՒՏԼԱՐ ՍԷՐԿԷՐՏԷՍԻ

Մէ-Եէլէթէ ԲՕՆՍՕՆ ՏԻՒ ԹԷՐԱՑ

ՄԻՐԱՊՈ ՄԱՎՈՒՆԱՍԸ

— Էվվէթ վէ լաքին պաշգա սէօյլէ։ Եէճէկիմտէ վար տըր, Հէմտէ պիզիմ բօլութիգա իլէ տէ ժէշղուլ օլմագլըղմըզ գարարլաշտըրը՞լմատը մը։

— Շիւպհէսիզ։

— Եալընըզ պիզ պուլանըգ սուտա պալըգ ավլաեաճաղըզ, իչթէ գարար վիրտիք։

— Տօղրուսու բէք կիւզէլ սէօյլէօրսունուզ։

— Տաեիմա քէնտիմիզի թէհլիքէնէ տիւ չար իթմէքտէն սագընմալըզը – տէեի իլաչէ իթտի սախթէ կէզտիրիճի հիքմէթամիզ պիր սուրէթտէ – իմտի սէրկէրտէմիզի պէքլէմէկէ մէճպուրուզ։

9

Պու եէտի քիչինին թէճէմմիւիւ բէք

տէհշէթլի պիր մէնզարէ թէչքիլ իթմէքտէ իտի, խուսուսի իլէ սէրկէրտէելի պէքլէմէք նասիհաթընտա պուլունան կէզտիրիճինին սօն սէօզլէրի իւզէրինէ, պիր գաչ տագիգա հիւզնէնկիզ պիր սիւքիւթ ու սիւքիւնէթ հիքմէթրմա օլմագտա իտի։

Նիհաեէթ կէզտիրիճինին իչէրի կիրտիկինտէ զաթէն թօքլանմըշ օլան ալթը ատէմտէն պիրի եէնիտէն քէլամէ աղազ իտէրէք տէտի։

— Պիլմէմ պու տէֆա իքի սէնէ մուդատտէմքինտէն պիեատէ մուվաֆֆագըյեէթէ նայիլ օլաճա՞գմըրը։ Ո վագըթ մուվաֆֆագըյեէթիմիզ չօղուղ տէվամ իթմէտի, վէ պինաէն ալէյհ օլ գատար ուզագտան պուրաեա կէյմէքլիքտէ, իխթիեար օլունան քիւլֆէթ վէ զահմէթի պիլէ տէյմէզ իտի։

— Պէն մէմլէքէթին հէր թարաֆընը էյիճէ պիլմէմ։ Իքի սէնէէ գարիպ պուրատա իսէմտէ, պէն հէրսինտէն սօնրա կէլտիմ վէ պէնիմ էֆքեարըմմա, Պըրթանեբա կիթմէքլիկիմիզ տահա խաբերը՞լը օլուր զանընտաեըմ։

— Էվվէթ վէ լաքին օղատա կիւնտիւզ վագըթ իչ կէօրմէք լազըմ տըր, վէ հէմտէ օատէմիէր լաթիֆէ պիլմէզ։

— Պու նա՞սըլ օլուր։

— Տիմէք խութէեօրումքի, պու ատէմիէր հէր շէյին ուճունտա բօլութիգա էսպապը կէօրմէքտէ օլտուգլարընտան, պիզէ, տօսթուսուզ կէզտիրիճինին իպարէյի միսաթահսէնէսինէ նէզարէն, պուլանըգ սուտա պալըգ ավամաղա դօլայ գօլայ միսաատէ իթմէեէճէքլէր տիր։

— Սիզ տէ պու էֆքեարտա՞մըսընըզ, կէզտիրիճի – տէտի պիր տիկէրի։

— Թէմամըյլա պունա հէմէֆքեարըմ։

— Պուրատա պիզիմ իչին իշ օլտուղունու զանն իտէ՞րմիսինիզ։

— Սիզէ անճագ շու գատար տիեէպիլիրիմ քի, – ճէվապ վիրտի քէնտիսինէ կէզտիրիճի նամը վիրիլէն ատէմսերկէրտէմիզէ պաղը զիգըյմէթ մալիւմաթ կէթիրտիմ։

— Ա՛հ, սահի՞հ մի, լաքին ըէյիսիմիզ նէ՞րէտէ տիր։

— Հէր վագըթ կիպի, հէր եէրտէ վէ հիչ պիր եէրտէ։

— Էյ հիչ տէկիլ իսէ իչինիզտէն պաղըսը քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթտի՞մի։

— Խայըր։

— Պէն բօսթա իլէ էյի ալտըմ։

— Ա՛հ։

— Մէքթուպ նէ՞րէտէն եաղըլըհօր իտի։

— Էքսատէն։

— Էյ բանդէ-վո՞ պու կիւն իչի՞ն մի իտի։

— Էվվէթ, Էօլմէ՞ Ադէմ տէրլէսինին չուզուր գաեասընտա։

— Բահաթ օլունուզ, ըէյիսիմիզ կէլէճէք տիր, – տէտի սօղուզ գանլըըզլա կէզտիրիճի։

— Լաքին – տէտի պիր տիկէրի – պիզ թէքմիլ տէկիլիզ, իչիմիզտէն էքսիք վար տըր։

— Ռէֆիգլէրիմիզտէն իքիսի Բէյթանոսը օթէլինտէ պուլունմադտա տըր։

— Պունու պիլիրիմ – տէտի կէզտիրիճի։

— Վա՛յ, նա՞սըլ պիլիրսին։

— Բօսթա արապաճըսընըն գօնտիքթէօրինտէն իչիթտիմ, հաթթա մէրգումու տէհշէթլի սուրէթտէ գօրգուրթմուշսունուզ։

— Ալթը հայտուտտա կիւլմէկէ պաշլատըլար։

— Եաշաեընըզ-տէտի կէզտիրիճի-պու

)(13)(

ՆԷՐԻՄԱ

ՀԷՂԻՆԱԿ Ց. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

տասներկու նաժիշտներն բերած ուտելիքնին մեծ սեղանի մը վրայ թողլով անշշուկ դուրս ելան և սեղանին սպասարկելու համար մի միայն սեւ աղախինը մնաց։

Նէրիմա ստիպմամբ, Հրանտը քովը նստեցուց և նախաճաշել սկսան, կերակրոց ամենէն աղէկ կտորները Նէրիմա իւր ձեռքովը Հրանտին պնակը կը լեցներ և նոա շամբանի բաժակը երբէք պարապ չէր թողուր։

Հրանտ խմած շամբանի գինիէն հետըհետէ ոգեւորելով, շաղակրատել կսկսէր։

— Տէր վկայ ըսաւ, հայրենեացս մէջ ձեր քաղքին վրայ խօսուած առասպելներուն բոլորն ալ իրականութիւններ են։ Ղեր, կենացս մէջ այս տեսակ նախաճաշի՞ը երբէք գտնուած չէի։ Էհ տիկին կէս գշեր, Բէնի գինւոյ չիշը հոս բեր։

Նէրիմա այս ծաղրաբանութեան վրայ ծիծաղը չը կրցաւ զսպել, խեղճ աղախինը Հրանտայ ըսածը չը հասկնալուն, անտարբեր կը կենար, Նէրիմա հնդկերէն մի քանի խօսք ըսաւ աղախնոյն, աղախինը մեծ սեղանին վրայ զատ դրուած սառնամանի մը մէջէն չիշ մը գինի հանեց և արծաթեայ պնակի մը մէջ գտնուած Անանասի շաքարահատներով բերաւ Հրանտայ առջին դրաւ, Նէրիմա Հրանտին գաւաթը մինչև բերանը լեցնելով, իւր ձեռօքը ամբողջովին խմցուց և պնակին մէջ գտնուած շաքարահատներէն մին առնելով Հրանտին բերանը դրաւ, Հրանտ արդէն գինովնալ սկսեր էր, յիշեալ շաքարահատը ուտելուն, բոլոր երակացը մէջ հրոյ նման բանի մը դառնալն զգաց, Նէրիմա հեշտօրէն ձեռքը անոր երկընցուց, Հրանտ այս ձեռքը բռնելով հրատոչոր շրթանցը տարաւ, Նէրիմա անոր վիզը փաթաթած էր, պահ մը շնչառութիւնին իրար խառնուեցաւ, Հրանտ գրեթէ բոլորովին ինքզինքը կորուցաւ, այս արբշռութեան մէջ վայրկեաններն սահեցան անցան, երկուստեք ժամանակին անցնիլը չէին խորհէր անգամ։

Նէրիմայ գաւաթ մը սառուցեալ օշարակ խմցուց նմա, Հրանտ այս օշարակը խմելուն, կարծեց թէ հեշտին երազէ մը կը զարթնու, յիշեալ օշարակին ազդեցութեամբը զուարթութիւն մը եկաւ վրան և առաջին անգամ նշմարեց որ աղախինը դուրս ելած էր սրահէն։

Ինչպէս ըսինք, Հրանտայ արբշռութիւնը անցած էր, սակայն խմած գինւոյն շոգէն դեռ գլուխը կը դառնար, Նէրիմայի երեսին վրայ վայրագ ուրախութիւն մը կը ցոլար, Հրանտայ եթէ ոչ սրտին, գէթ մտքին յաղթանակած էր։

Նէրիմա դարձեալ ձեռներն իրար զարնելով սեւ աղախինը սրահէն ներս մտաւ։

— Սուրճ բեր մեղի ըսաւ Նէրիմա։

Նոյն հետայն երկու մանկլաւիկներ ադամանդակուռ գաւաթներով սուրճը բերին։

— Տէր վկայ կարծեմ թէ պարիկներու մէջ կը գտնուիմ ըսաւ Հրանտ, գեղանի իշխանուհիս կերթնում որ կենացս մէջ այսպիսի խնջոյքի մը չէի գտնուած։

— Զքեզ այսպէս գոհ տեսնելով չէս գիտեր որչափ երջանիկ եմ։

— Պաշտելիդ իմ։

— Հիմա քիչ մը կը սիրե՞ս զիս։

— Կեանքէս ալ աւելի, աւանակ ըլլալու է մարդ որ քեզ նման հրապուրելի էակի մը չը սիրահարի։

— Մինթէ այդչափ գեղեցի՞կ կերևիմ աչքիդ։

— Ա՛հ սիրելիդ իմ, չէ թէ կերևիս այլ գեղեցիկներուն գեղեցիկն ես։

— Շողոքո՛րթ, աղէկ գիտեմ որ ասկէ մեկնելուդ զիս պիտի մոռնաս։

Այս մեկնիլ բառը Հրանտայ յիշեցուց թէ նոյն օրը որսորդութիւն պիտի ըլլար և թէ իւր բացակայութիւնը աչքի զարնող պարագայ մ՚էր ուստի Նէրիմայի պատասխանեց։

— Ալ ինձ համար զձեզ մոռնալն անկարելի է։ այսու հանդերձ ձեզնէ մեկնելու հրաման կը խնդրեմ, արդէն ապարան վերադառնալու համար շատ ուշ մնացի, հրաման ըրէք զիս առաջնորդող նաժիշտին որ եկած կերպովս վերադարձնէ։

— Այս անգամ ես պիտի առաջնորդեմ ձեզ։

Նէրիմա նշան ըրաւ սեւ աղախնին որ իրենց հետեւի և Հրանտին թեւը մտնելով դահլիճներն անցան։ երբ գետնուղոյն դրան առջին եկան, աղախնոյն հրաման ըրաւ որ ջահ մը վառէ։ աղախինը ջահը վառելով գետնուղին լուսաւորեցաւ որով հանգիստ կերպով գետնուղւոյն ծայրն հասան։ Նէրիմա քար մը շարժելով ապառաժը դարձեալ իւր վրայ դարցաւ և անցքը բացուեցաւ։

Նէրիմա աղախնոյն նշան ընելով որ անդ կենայ զինքն սպասէ, ինք Հրանտին հետ դուրս ելաւ գետնուղիէն։

Երբ բացատն անցան, Նէրիմա Հրանտին ըսաւ։

— Հոս պէտք է բաժնուինք իրարմէ։ ողջագուրէ զիս և երթ բարեաւ։

Հրանտ զայն բազկացը մէջ առաւ և ճակատն համբուրեց։

— Ի կրկին տեսութիւն պաշտելիդ իմ Նէրիմա, մեր այս առաջին տեսութեան յիշատակը երբէք չը պիտի մոռնամ, կեցիր բարեաւ։

լի, բոլիսլէր հէր թարաֆտա չիտտէթ-լէ արատրգլարը հալտէ, պիր տիւրլիւ պուլամամըշլար տըր, չու գատար վար քի, իշպու գարըն տէլէն գաթիլէն, էվրօբանըն հէր թարաֆընա նամը եա-ելմիշ, վէ խամ հէր քէսի գօրգուն-մագտա օլան Թրագա Բիրօ օլմագ իտ-տիասընտա պուլունան պիր ճանի օլ-տուղու անլաշըլտըղը ճիհէթլէ, տէր-տէսթ իտիլմէսի գաթիէն իլթիզամ ի-տիլմիշ, վէ պու սէպէպլէ մէրգում ճանինէն սագլանտըղը մահէլի հէր քիմ իսապէր վէրիր իսէ, քէնտիսինէ 300 մարգ վէրիլէճէկինի բօլիս նէզարէթի իլան իլէմիշ տիր։

ՀԻՑԼԷՐԵԱՐ ՊԻՐ ԹԱՀՍԻԼՏԱՐ

Իզմիրտէ Պէօյիւք Վէզիր Խանընտա մուգիմ Նազարէթ էֆ. Միլմարպաշեան, մաղազասընտա թահսիլտարլըգ իթմէք-տէ պուլունան, Գայսէրիսէլի Սարգիս, էվվէլքի հաֆթա ճուման իրթէսի կիւ-նիւ նէզտինտէ 490 լիրա ագչէ օլտու-ղու հալտէ, կիճէ սաաթ պիր բատտէ-լէրինտէ, Թաշճըլար Իչի ճիվարընտան կէչմէքտէ իքէն, թանըմատըղը պիր գաչ չախս թարաֆընտան ճէրհ իտիլէրէք, ագչէ ղասպ իտիրմիշ օլտուղու, միւ-մայիլէյհ թարաֆընտան պէեան իտիր-միշ, վէ պու գազաեա քէնտիսի տէ-բազի օլմուշ իսէ տէ, բօլիս իտարէսի, վագաանըն թահսիլտար թարաֆընտան ույտուրուլմուշ պիր շէյ օլտուղունա, վէ հաթթա ճէրիհանընտա քէնտի թա-րաֆընտան իյգա իտիլմիշ պուլունտու-ղունա զահիպ օլարագ, թահգիգաթը ամիգտեա իպթիտար իթմիշ, վէ հա-գիգաթը հալտէ վագաանըն թահսիլ-տարը մէրգում թարաֆընտան իրթի-քեապ իտիլտիկինի մէյտանա չըգարա-րագ, Սարգիս նամընտա պիրինէ թէս-լիմ իտիլմիշ օլան 158 ֆրանսըզ ալթու-նունու, օրատան ալըպ, վէ Գարաթաշտա տէնիզէ աթըլմըշ օլան 300 լիրալըգ պանգնօթուտա տալղճ մարիֆէթի իլէ տէնիզտէն չըգարթըպ սահիպինէ թէս-լիմ իլէմիշ օլտուղունու «Խրտմէթ» ղազէթասը եազըհօր։

ՍՄՐՐԱՖԻՅԵԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

1891 Հոկտ. 25

Լսհ. Ուս. միւպէտտէլէ սէրի Ճ

Տիւն ագչամ գափանտը	18 35½
Պու սապահ աշըլտը	18 37½
Էն եիւքսէք Փիեաթ	18 36
Էն աշաղը Փիյաթ	18 31½
Սէրի Ա	41 ⅛
» Պէ	21 ⅛
» Սէ	17 ⅛
Թահվիլաթը Օսմանիյէէ	
Էն եիւքսէք Փիեաթ	70
Էն աշաղը Փիեաթ	69 19
Թասֆիյէէ	21
Շըմէնտըֆէր Ֆր.	58 ½
Օպլիգասիօն Թրամ. Ֆր.	500
Իսթիլանճ 8 կիւնէ	210
» 1 »	

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ

Իսթանպոլ պանգասը Ի. Լ.	4 30
Սօսիէթէ ժէնէրալ »	4 ¼
» Օթ. չանժ է վալէօր »	4 11
Գրէտի ժէնէրալ օթօմ. Լ. Օ.	7 26
Թրամվայ »	5 80
Ըէժի »	14 18½
Գոնսօլիտ ըէբօրու	
Օսմանիյէէ » Ըէբօր	
Շըմէնտըֆէր » Տէբօր	

ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ

Իսթիգրազ 5% Ֆր.	383 75
» 4% »	
Պանգ Նասիօնալ »	420
Լօրիօմ »	125

ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԱՐԸ

Օսմ. լիր. 100 ղշ. տան Ղշ. Փր.	
Սիմ մէճիտիյէ	107 11
Մէթալիք	98 10
Պէշլիք	102
Ալթընըդ	102 30
Ինկիլիզ լիրասը	110 15
Ֆրանսըզ »	87 22
Գօլ	89 30
Գարպօն գաեիմէսի	9 6

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	109 ⅞
Փարիս	22 90
Ֆրանգ	
Ֆիօրէն	10 62
Մարգ	

ԳԱՏԸԲԷՕԳ ԹԷԱԹՐՕՍՈՒ

Էօնիւմիւզտէքի ճուման իրթէսի ագ-շամը Գատըքէօյ թէաթրօսունտա մէշ-հուր ագթէօր Մնակեան էֆ. նին մէն-ֆաաթընա «Պիւհթան, եախօտ պիր բէ-տէրին սէրվէթի նէ՞ տիր» նամ տրամ իլէ «Էտկարլա խրտմէթճիսի» նամ գօ-մէսի մէվգըյի թէմաշաեէ վազ օլունա-ճագ տըր։

Օթուզ սէնէտէն պէրու միւթէնէվվի տրամ թէրճէմէլէրի վէ ագթէօրիւք-տէ իպրազ իթտիկի մէհարէթի քեամի-լէսի իլէ, ումումուն թէվէճճիւհ վէ բաղպէթինի ճէլպ իթմիշ օլան Մնակեան էֆ. նին, պունճա ֆէտաքեարլըգլարընա միւքեաֆաթէն, էֆբատը միլլէթիմիզ տախի, իշպու չայեանը թագտիր ագ-թէօրին մէնֆաաթընա թէրթիպ օլու-նան չու լուպիեաթը թէմաշա իթմէք իւզրէ թէաթրօեու պէթթէչրիֆ թէշ-վիգաթը մատտիեէ վէ մանէվիեէտ պուլունմալարընը արզու իտէրիզ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ ԹԵՄԱՅԻ ԱՌԹՆԵՐԸ

Պիզիմ իշիմիզէ էյի եարաեաճագ տըր։

— Ա՛հ, ա՛հ։

— Պու ադշամ պիզ քիմէեէ կէօ-բիւնմէզ իսէք պիլէ, «Բէնիթան-Նուար» էշգբեասը հագգընտա շէհիրտէ գիյլ ու գալ էքսիք օլմաեաճագ տըր։

Կէզտիրիճի պունու սէօյլէր իքէն, մաղարատա պիր շամաթա իշիտիլտի, վէ հէր քէսին նազարը «Բէնիթանս-Նուար» հայտուտլարընըն միւգաքէրաթը մախ-ֆիեէսի սալօնունա կէօթիւբէն տար վէ ուղուն եօլա տէօնտիւ։

Էշիքտէ պիր ատէմ կէօրիւնտիւ։

Պու ատէմ տախի տիկէրլէրի կիպի սիեահ հարմանի կիեէնմիշ օլուպ, եիւ-զիւ մասքէսի ալթընտան կէօրիւնմէմէք-տէ իտի։

Լաքին պունունն տիկէրլէրինտէն ֆազ-լա օլարագ, օմուզունտա քիւլ բէնկի պիր գօրտէլա պաղը պուլունուպ, պու իսէ շիւպհէսիզ նուֆուզ ու ահքեամը-նընն պիր նիշանէսի իտի, զիրա հէր քէս եէքավազ օլարագ պաղըրտը։

— Իշթէ կէլտի սէրկէրտէմիզ։

Պու ատէմ օրթա պոյու օլուպ, դա-բա կէօզլէրի իսէ մասքէսի ալթընտան զիեատէ ալէվլի օլան աթէշ կիպի բար-լամագտա, վէ ճէսուրանէ հարէքէթի վէ ասապի վէ չէվիք միշվարը իսէ կէնճ-լիկինէ տէլալէթ իթմէքտէ իտի։

— Դարտաշլար – տէտի խաֆիֆ վէ ճէնուպլուլարա մախսուս օլան պիր սէ-տա իլէ-սէրկէրտէնիզ սիզի սէլամլար։

— Եաշասընը ըէյիսիմիզ – ճէվապ վիր-տիլէր «Բէնիթանս-Նուար»լար։

— Սիզ հալէա եէտի քիչէ՞միսինիզ

— Էվվէթ ըէյիսիմիզ։

— «Բէնիթան-Նուար» հայտուտլա-ըընտան պիրի չէօլէ իլավէ իթտի։

— Ալբատան կէլէնլէր պիզիզ։

— Բէք էյի։

— Պէն տէ կէզտիրիճիեիմ – տէտի սօն կէլէն մասքէսինի չըգարմագսըզընը։

— Էյ եօլէ իսէ, կէզտիրիճի, տօս-թում – թէքբար իթտի սէրկէրտէ – սէն Ֆրէժիւստէ՞ն մի կէլիեօրսուն։

— Էվվէթ ըէյիս։

— Պէնիմ պիլմէտիկիմ պիր շէյ հադ-գընտա պանա մալիումաթ վիրէճէ՞քմի-սին, մալիում օլան զաթ գարաեա չըգմըշ տըր։

— Ա՛հ, սիզ պիլիրսինիզ ...։

— Պէն հէբսինի պիլիրիմ։

— Օ՛հ, օ՛հ – տէտի կէզտիրիճի կիւ-լիմսէկէրէք – սէնին իլէ պահս թու-թարըմ քի, գարաեա չըգմատը։

— Նէ՞ տէտին, – տէտի ըէյիս թէ-քէպպիւրլէ։

— Հաթթա սիզէ վիրէճէք միւհիմմ մալիումաթըմ վար տըր։

— Օ հալտէ սէօյլէ պաղալըմ...։

— Խայըր, պուրատա օլմազ տէտի կէզտիրիճի։

— Նի՞չին օլմազ – պաղըրտըլար տի-կէրլէրի։

— Զիւնքի – ճէվապ վիրտի կէզտիրի-ճի – ըէյիսէ պաղը սէօյլէեէճէկիմ վար-տըր քի, եալընըզ օնա այիտ տիր։

Հաֆիֆ պիր մըրըլտանմա սէտասը ի-շիտիլտի։

— Սո՛ւս օլունուզ – տէտի սէրկէրտէ կէօզլէրի պիրտէն պիրէ բարլաեարագ – պուրատա պէնտէն պաշգա հաքիմ եօք տուր, վէ մատամքի կէզտիրիճի պանա խուսուսի վէ մախֆի օլարագ, մալիում մալիումաթ վիրմէք իսթէեօր, վէ պէնտէ անը տինլէմէկէ ըիզա կէօսթէրիեօր իսէմ, արթըդ քիմսէնին գարըշմաղա հագգը եօք տուր։

Պունու սէօյլէմէքլէ ըէյիս կէզտիրի-ճիեի գօլունտան թուրթուպ սուֆաեա կէօթիւրտիւ։

Օրատա իքիսի եավաշ սէս իլէ կիզ-լիճէ կէօրիշմէկէ պաշլաեըպ, միւպա-հասալարը հէման պիր չարեէք սաաթ գատար սիւրտիւ։

«Բէնիթան-Նուար»լար ըէյիսի էշ-գբեա իլէ կէզտիրիճի պէյնինտէ ճէրբէ-եան իտէն միւպահասաթտան պիր սէօզ պիլէ իշիթմէմէքտէ իտիլէր, լաքին սեր-կէրտէ մասքէսի ալթընտան միւսթէհ-զիեանէ սուրէթտէ պիր գահգահա պը-րատըգտա, սէսի տիկէր հայտուտլա-րա վասըլ օլուպ, անլէրտէն պիրի չէօյ-լէճէ մըրըլտանը։

— Ղալիպա կէզտիրիճինին վիրտիկի մալիումաթ ըէյիսին խօչունա կիտիեօր։

Նիհահեէթ սէրկէրտէ թէքբար իշէրի կիրտի։

— Շիմտի – տէտի ըէյիս էսրար գա-պիլինտէն օլան չու թայիֆէլէրի արա-սընտա տուրարագ – պէնի տինլէեինիզ, զիրա չիմտի նէ եօլտա իճրայի մուամէ-լէ իտէ՞էկիմիզի գաբարլաշտըրաճաղը։

(Ցէվ-դ)

— Վերստին երբ պիտի տեսնամ զքեզ։

— Իրաւ որ չեմ գիտեր, սակայն երբ ա-ռիթ ունենամ, պիտի փութամ ձեռքէ չը հանել... ահ ադկ միտքս եկաւ, ձեր նուիրական սուլիչը առէք, որուն զօրու-թեան կը պարտիմ ձեզ հետ անցուցած հեշ-տին վայրկեաններս։

— Ոչ քովերնիդ պահեցէք զայն։ երեք օրէն, կը լսե՞ս, երեք օրէն դարձեալ ասա դալով սուլիչը շշեցէք, ես անձամբ պիտի ոպասեմ ձեզ։

— Երեք օրէ՞ն։ շատ լաւ։ այսօր երկու-շաբթի, հինգշաբթի առաւօտ ասա պիտի դանուիմ։

Այս միջոցին անտառին մէջէն ստուերի նման բան մը անցաւ և չոր խռիւներու խը-շըրտիւն մը լսելի եղաւ։ Նէրիմա սարսը-ռաց և ամապարանօք Հրանտի ականջին հակելով ըսաւ։

— Եթէ վտանգի մը հանդիպիս, սուլիչը շշէ դէմդ ով որ ըլլայ, Վիշնուի կամ Ճան-կըռանթայ անուան ամէն հրամաններդ պիտի կատարէ։

Նէրիմա այս ըսելէ յետոյ ամապարանօք գետնուղին մտաւ և ժայռը դառնալով մուտքը դարձեալ փակուեցաւ։ Հրանտ երբ մինակ մնաց ինքնիրեն ըսաւ։

— Ինչ վտանգ կրնայ պատահիլ։ հոգս անգամ չէ։ էհ յիպաւի սքանչելի կին մ'է մա պրահմանուհին։

Հրանտին գինովութիւնը դեռ չէր անցած։ մէքենաբար սուլիչը գրպանը դնելով իւրովի ըսաւ։

— Մարդ խենդ ըլլալու է որ սա սուլի-չին զօրութեան հաւատա։ նզովից արմատ եթէ դիպուածաւ դէմս յովազ մը ելնէ, անբանի նման, բան չունիս նէ սուլիչը շշէ։ ըստ իս՝ այսպիսի պարագայի մը ատեն ըէ-վոլվեր մը այս սուլիչէն աւելի վստահելի է։ երթանք բաւական ուշ մնացի։

Հրանտ այսպէս մենախօսելով, եկած ճամբէն սկսաւ ետ դառնալ և հազիւ չորս հինգ քայլ առած էր որոշ ձայն մը լսեց, որ հայերէն լեզուաւ կըսէր «Ո՛վ երիտասարդ, իշխանազունէն ինքզինքդ զգուշացի՛ր»։ Հրանտ մէկէն իմէկ կենալով չորս կողմը դի-տեց բայց ոչ ոք տեսաւ։

— Տակաւ համոզուիլ կսկսիմ թէ հրա-շից անտառը կը դանուիմ, նզովից արմատ որուն մտքէն կանցներ թէ Հնդկաստանի մէջ անտառի մը խորը Հայերէն խօսող բե-րիներու պիտի հանդիպիմ։ Հրանտ բարե-կամ ճամբադ շարունակէ, ժամ առաջ ա-պարան գտնուիլը աւելի շահաւոր է։

Հրանտ իւր ըսածը գործքով կատարե-լով, արահետէն սկսաւ յառաջանալ և երկու վայրկեան վերջը արահետը դառնալով, ա-ներևոյթ եղաւ։

Ահա այս միջոցին բարձր եղեւնի ծառէ մը, անճանաչելի մարդ մը կապկի մը դիւ-բաշարժութեամբ վար սահելով գեաին իջաւ, մեր նկարագրած Բարիան էր սա որ ծա-ռին վրայ պահուռելով թէ Հրանտը և թէ իշխանազունը լրտեսած էր, այս վերջինը, Հրանտայ գետնուղին մտնալէն մինչև Նէ-րիմայի հետ վերստին դուրս գալնելն սպա-սած էր, և Հրանտին զՆերիման բազկացը մէջ առնելը տեսնելուն, անհնարին զայրոյ-թիւ դաշոյնը քաշելով յարձակելու պահուն միտքը փոխելով, եղած տեղը թողուցեր գացեր էր, ահա այս պատճառաւ Բարիան ծառին վրայէն Հրանտին Հայերէն այն ազ-դարարութիւնը ըրած էր թէ «Ո՛վ երիտա-սարդ, իշխանազունէն ինքզինքդ զգուշա-ցի՛ր»։

Բարիան ձեռները խաչաձև կուրծքին դրած վայրկեան մը անմռունչ Հրանտին գացած կողմը դիտեց։

— Խեղճ երիտասարդ մրմնջեց ինքնին, ինչ մեծ վտանգի ենթարկուած ըլլալը չը գիտեր, Վիշնուի նուիրեալ կոյսի մը պի-տահարած է, ուրեմն զիս կը խաբէր երբ երկու ժամ առաջ կըսէր թէ դեռ երեկ իր-կուն առաջին անգամն ըլլալով Բաթնա ե-կած է, մէկ գիշերուան մէջ անկարելի է պրահմանուհոյն հետ մտերմութիւն հաս-տատել, ինչ որ ալ ըլլայ, այս երիտասար-դին հասակրեցայ. աչքաբաց չուտիկի մը կը նմանի, խեղճ տղայ, իշխանազունին կամ իւր մարդոցը դաշոյններէն չը պիտի կարե-նայ պրծիլ, Բարիան այս մենախօսութենէ յետոյ սրտին խորէն հոգւոց մը հանելով յարեց։

— Աստուած իմ, մարդոց կրքերն եթէ թագուն չըլլային, արդեօք ինչ սոսկալի տեսք մը պիտի ունենային, պատուեցէ՛ք գիշատեցէ՛ք, և յետոյ վայրի կենդանիներն գաղան, իսկ ինքզինքդ մարդ ան-ուանեցէք։

Այսպէս մենախօսած ատեն իւր դէմքը մարդոց դէմ արհամարանք կարտայայտէր, պահ մը ևս խոհուն կենալէ վերջը, ծառին տակը թողած և իբր վերարկու գործածած վագրի մորթը գետնէն վերցուց և անտա-ռին մէջ մտնելով աներևոյթ եղաւ։

ՎԵՐՋ

ԱՌԱՋՆՈՑ ՄԱՍԻՆ